

Šachy královská hra s tisíciletou tradicí

Tisíc let a jedno století nás dělí od doby krásné a bystré Dilaram, jejíž příběh nám vyprávějí staré arabské rukopisy.

Šťastná hvězda svítila Mavárdimu, velkovezíru baghdadského kalifa al-Muktafiho, který měl vše, co může člověk žádat - mládí, zdraví, moc, bohatství i krásnou a chytrou ženu Dilaram. Nic divného, že lesk moci a slávy zaslepil i tohoto úspěšného muže. Mavárdi začal prohlašovat, že ve hře šatrandž, která už tehdy slynila pověstí královské hry, porazí každého a zastíní dokonce i legendárního mistra světa ar-Rázího. Jak bylo tehdy zvykem, hrával Mavárdi o sázky. Jeho obrovské jmění mu dovolilo sázet částky, nad kterými se tajil dech i samotnému kalifovi. Mavárdi riskoval, těšil se z výher, jeho hvězda stoupala výše a výše a zdálo se, že není síly, která by jej zastavila. Až jednou ... V Baghdadu se objevil as-Súlí, šachový mistr a učenec, jehož jediným cílem bylo utkat se s Mavárdim o čest nejlepšího hráče arabského světa. V přítomnosti kalifa Mavárdi vsadil sázku, která by jiným stačila k pohodlnému životu na celá léta a prohrál. Vsadil více a opět prohrál. Vsadil celý svůj nesmírný majetek a do třetice musel sklonit svého krále. V poslední partii vsadil to jediné, co mu ještě zbylo - svou krásnou ženu Dilaram. Teď hraje Mavárdi jako o život. Již má pěšce navíc a vzápětí druhého a dokonce i alfila! Ale co to? Soupeřův jezdec a obě věže se zlověstně rojí okolo osamoceného Mavárdiho krále jako divoké včely a už mu hrozí ne jeden, ale hned čtyři maty současně. Mavárdi klopí zrak, zalévá jej studený pot a pak pomalu, pomaloučku zvedá oči k milované Dilaram, aby ji naposledy pohládl pohledem a pak položil krále a skončil tak svou partii, své štěstí i svůj život. Už se téměř dotýká krále, když se do napjatého ticha sálu ozve zoufalý výkřik nešťastné Dilaram: "Obětuj raději své věže, ne mě!" Mavardiho ruka se pomalu zastaví, jiskra v oku zažehne plamen nadšení a už triumfálně hlásí soupeři nekrýtelný mat pátým tahem. Sál bouří, kalif i dvořané spěchají blahopřát, Mavárdi má však oči jen pro svou Dilaram, jejíž jediné slovo nyní váží více než všechny poklady světa.

Slovníček historických pojmů

Šatrandž - arabský šach, přímý předchůdce dnešního šachu. Rozdíl byl v chodu dámy (vezíra), střelce (alfila) a v několika dalších detailech.

Alfil - střelec v šatrandži. Hrál po diagonále vždy o dvě pole. Např. z pole c1 může alfil táhnout na a3 a e3. Podobně jako jezdec přeskakuje svoje i soupeřovy figury.

Mansúba - úloha v šatrandži. Hráč, který má vyhrát je obvykle ve zdánlivě bezvýhodné situaci a vyhrát může jen stálým šachováním i za cenu obětí.

Mavárdi - velkovezír baghdadského kalifa al-Muktafiho a šachový mistr.

al-Muktafi - baghdadský kalif v letech 902 až 908.

as-Súlí - arabský šachový mistr a všestranný učenec první poloviny 10. století. Pravděpodobný autor mansúby Mat Dilaram.

ar-Rází - arabský šachový mistr. V polovině 9. století považovaný za nejlepšího hráče šatrandže na světě.

Šachy královská hra s tisíciletou tradicí

Tisíc let a jedno století nás dělí od doby krásné a bystré Dilaram, jejíž příběh nám vyprávějí staré arabské rukopisy.

Šťastná hvězda svítila Mavárdimu, velkovezíru baghdadského kalifa al-Muktafiho, který měl vše, co může člověk žádat - mládí, zdraví, moc, bohatství i krásnou a chytrou ženu Dilaram. Nic divného, že lesk moci a slávy zaslepil i tohoto úspěšného muže. Mavárdi začal prohlašovat, že ve hře šatrandž, která už tehdy slynila pověstí královské hry, porazí každého a zastíní dokonce i legendárního mistra světa ar-Rázího. Jak bylo tehdy zvykem, hrával Mavárdi o sázky. Jeho obrovské jmění mu dovolilo sázet částky, nad kterými se tajil dech i samotnému kalifovi. Mavárdi riskoval, těšil se z výher, jeho hvězda stoupala výše a výše a zdálo se, že není síly, která by jej zastavila. Až jednou ... V Baghdadu se objevil as-Súlí, šachový mistr a učenec, jehož jediným cílem bylo utkat se s Mavárdim o čest nejlepšího hráče arabského světa. V přítomnosti kalifa Mavárdi vsadil sázku, která by jiným stačila k pohodlnému životu na celá léta a prohrál. Vsadil více a opět prohrál. Vsadil celý svůj nesmírný majetek a do třetice musel sklonit svého krále. V poslední partii vsadil to jediné, co mu ještě zbylo - svou krásnou ženu Dilaram. Teď hraje Mavárdi jako o život. Již má pěšce navíc a vzápětí druhého a dokonce i alfila! Ale co to? Soupeřův jezdec a obě věže se zlověstně rojí okolo osamoceného Mavárdiho krále jako divoké včely a už mu hrozí ne jeden, ale hned čtyři maty současně. Mavárdi klopí zrak, zalévá jej studený pot a pak pomalu, pomaloučku zvedá oči k milované Dilaram, aby ji naposledy pohládl pohledem a pak položil krále a skončil tak svou partii, své štěstí i svůj život. Už se téměř dotýká krále, když se do napjatého ticha sálu ozve zoufalý výkřik nešťastné Dilaram: "Obětuj raději své věže, ne mě!" Mavardiho ruka se pomalu zastaví, jiskra v oku zažehne plamen nadšení a už triumfálně hlásí soupeři nekrýtelný mat pátým tahem. Sál bouří, kalif i dvořané spěchají blahopřát, Mavárdi má však oči jen pro svou Dilaram, jejíž jediné slovo nyní váží více než všechny poklady světa.

Slovníček historických pojmů

Šatrandž - arabský šach, přímý předchůdce dnešního šachu. Rozdíl byl v chodu dámy (vezíra), střelce (alfila) a v několika dalších detailech.

Alfil - střelec v šatrandži. Hrál po diagonále vždy o dvě pole. Např. z pole c1 může alfil táhnout na a3 a e3. Podobně jako jezdec přeskakuje svoje i soupeřovy figury.

Mansúba - úloha v šatrandži. Hráč, který má vyhrát je obvykle ve zdánlivě bezvýhodné situaci a vyhrát může jen stálým šachováním i za cenu obětí.

Mavárdi - velkovezír baghdadského kalifa al-Muktafiho a šachový mistr.

al-Muktafi - baghdadský kalif v letech 902 až 908.

as-Súlí - arabský šachový mistr a všestranný učenec první poloviny 10. století. Pravděpodobný autor mansúby Mat Dilaram.

ar-Rází - arabský šachový mistr. V polovině 9. století považovaný za nejlepšího hráče šatrandže na světě.

Šachy královská hra s tisíciletou tradicí

Tisíc let a jedno století nás dělí od doby krásné a bystré Dilaram, jejíž příběh nám vyprávějí staré arabské rukopisy.

Šťastná hvězda svítila Mavárdimu, velkovezíru baghdadského kalifa al-Muktafiho, který měl vše, co může člověk žádat - mládí, zdraví, moc, bohatství i krásnou a chytrou ženu Dilaram. Nic divného, že lesk moci a slávy zaslepil i tohoto úspěšného muže. Mavárdi začal prohlašovat, že ve hře šatrandž, která už tehdy slynila pověstí královské hry, porazí každého a zastíní dokonce i legendárního mistra světa ar-Rázího. Jak bylo tehdy zvykem, hrával Mavárdi o sázky. Jeho obrovské jmění mu dovolilo sázet částky, nad kterými se tajil dech i samotnému kalifovi. Mavárdi riskoval, těšil se z výher, jeho hvězda stoupala výše a výše a zdálo se, že není síly, která by jej zastavila. Až jednou ... V Baghdadu se objevil as-Súlí, šachový mistr a učenec, jehož jediným cílem bylo utkat se s Mavárdim o čest nejlepšího hráče arabského světa. V přítomnosti kalifa Mavárdi vsadil sázku, která by jiným stačila k pohodlnému životu na celá léta a prohrál. Vsadil více a opět prohrál. Vsadil celý svůj nesmírný majetek a do třetice musel sklonit svého krále. V poslední partii vsadil to jediné, co mu ještě zbylo - svou krásnou ženu Dilaram. Teď hraje Mavárdi jako o život. Již má pěšce navíc a vzápětí druhého a dokonce i alfila! Ale co to? Soupeřův jezdec a obě věže se zlověstně rojí okolo osamoceného Mavárdiho krále jako divoké včely a už mu hrozí ne jeden, ale hned čtyři maty současně. Mavárdi klopí zrak, zalévá jej studený pot a pak pomalu, pomaloučku zvedá oči k milované Dilaram, aby ji naposledy pohládl pohledem a pak položil krále a skončil tak svou partii, své štěstí i svůj život. Už se téměř dotýká krále, když se do napjatého ticha sálu ozve zoufalý výkřik nešťastné Dilaram: "Obětuj raději své věže, ne mě!" Mavardiho ruka se pomalu zastaví, jiskra v oku zažehne plamen nadšení a už triumfálně hlásí soupeři nekrýtelný mat pátým tahem. Sál bouří, kalif i dvořané spěchají blahopřát, Mavárdi má však oči jen pro svou Dilaram, jejíž jediné slovo nyní váží více než všechny poklady světa.

Slovníček historických pojmů

Šatrandž - arabský šach, přímý předchůdce dnešního šachu. Rozdíl byl v chodu dámy (vezíra), střelce (alfila) a v několika dalších detailech.

Alfil - střelec v šatrandži. Hrál po diagonále vždy o dvě pole. Např. z pole c1 může alfil táhnout na a3 a e3. Podobně jako jezdec přeskakuje svoje i soupeřovy figury.

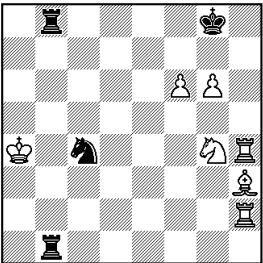
Mansúba - úloha v šatrandži. Hráč, který má vyhrát je obvykle ve zdánlivě bezvýhodné situaci a vyhrát může jen stálým šachováním i za cenu obětí.

Mavárdi - velkovezír baghdadského kalifa al-Muktafiho a šachový mistr.

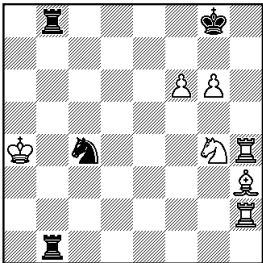
al-Muktafi - baghdadský kalif v letech 902 až 908.

as-Súlí - arabský šachový mistr a všestranný učenec první poloviny 10. století. Pravděpodobný autor mansúby Mat Dilaram.

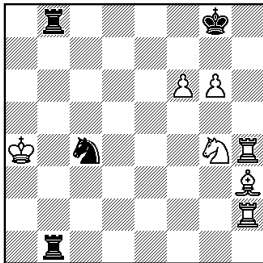
ar-Rází - arabský šachový mistr. V polovině 9. století považovaný za nejlepšího hráče šatrandže na světě.

1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	

1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	

1.	1.
2.	2.
3.	3.
4.	4.
5.	

Mat Dilaram

řešení

U této 1100 let staré úlohy je potřeba zdůraznit, že bílý střelec zobrazený na diagramu je jeho starobylým předchůdcem, alfilem, který táhne po diagonále (stejně jako střelec), ale vždy jen o dvě pole a podobně jako jezdec může přeskakovat své i cizí figury.

1. Vh8+ Kxh8 2. Sf5+ (alfil!) Kg8 3. Vh8+ Kxh8 4. g7+ Kg8 5. Jh6 mat.